

До м'яких технологій також можливо віднести удосконалення механізмів державного управління в напрямку створення своєрідної громадянської інфраструктури, яка визначена як сукупність політико-правових, організаційних, етичних механізмів, методів і нормативно-правових засобів, що використовуються для формування публічного простору, засобів і центрів комунікації, співпраці, узгодження інтересів, лобювання. Сама інфраструктура включає низку елементів: нормативно-законодавча база, порядок і процедури реєстрації, канали зворотнього зв'язку, дискусійні площадки для обговорення, інформаційні ресурси тощо. У цілому громадянська інфраструктура потребує подальшого розвитку з метою стимулювання громадської активності на основі лояльності та довіри владним структурам і державі взагалі.

Ігор ШЛАПАК

аспірант кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом НАДУ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Нормативно-правове забезпечення державної регіональної політики України є необхідною передумовою розвитку та економічного зростання регіонів. Доводиться констатувати, що реформування економічних відносин в Україні за роки незалежності здійснювалося несистемно, із значними законодавчими прогалинами, внаслідок чого відбулася руйнація територіальних зв'язків, спостерігаються значні диспропорції соціально-економічного розвитку регіонів та їх диференціація за рівнями соціального розвитку і потужністю економічного потенціалу. З огляду на це, ефективне управління розвитком регіонів, що належить до пріоритетних завдань державного управління, потребує належного організаційно-правового забезпечення.

Правові умови регіонального розвитку повинні регламентувати наступні положення.

1. Регіональне управління належить до компетенції регіональних органів управління влади, передбачає надання їм необхідних для цього повноважень і надійних джерел фінансового забезпечення. Для цього необхідно визначити джерела і розміри фінансування місцевих територіальних підрозділів.

2. Діяльність суб'єктів господарювання на території регіону не повинна суперечити основним цілям регіонального управління та має бути спрямована передусім на задоволення потреб регіону.

3. Ефективність регіонального управління визначається зваженим проведенням державної регіональної політики.

У різні періоди становлення державної регіональної політики приймалася велика кількість нормативно-правових актів, зміст яких значною мірою був інтегрований у тексті Закону України «Про засади державної регіональної політики». Зокрема, крім названого Закону України, законодавство з питань державної регіональної політики складається із: Конституції України, законів України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», «Про стимулювання розвитку регіонів», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про транскордонне співробітництво», «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про державні цільові програми», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про Генеральну схему планування території України» та інших законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, а також міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України [2].

На сьогодні в нормативно-правову базу стосовно механізму державної регіональної політики, крім викладених вище нормативно-правових актів, також входять: Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року, Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунальне господарство України, Порядок підготовки, укладення та виконання угоди щодо регіонального розвитку.

Із прийняттям Закону України «Про засади державної регіональної політики» визначено правові, економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та організаційні засади державної регіональної політики, а поняття «державна регіональна політика» набуло законодавчого закріплення.

Важливість Закону України «Про засади державної регіональної політики» полягає в тому, що, по-перше, в ньому визначено та закріплено правову основу формування та реалізації державної регіональної політики як складової частини внутрішньої політики України; по-друге, створено правову та концептуальну базу, що визначатиме алгоритм діяльності держави та інших суб'єктів публічного права.

У 2016 - 2017 р. спостерігається незначне оновлення та розширення нормативно-правової бази щодо регулювання розвитку регіонів. Так, у 2016 р. було внесено зміни до Бюджетного кодексу України стосовно формування бюджетів об'єднаних територіальних громад, 8 лютого 2017 р. Кабінетом Міністрів України було ухвалено Стратегію реформування системи управління державними фінансами на 2017 – 2021 рр., а 24 травня 2017 р. – План заходів з реалізації цієї стратегії [3], – законодавчі акти, які мають дуже велике значення для розвитку регіонів. Зокрема, Стратегією визначено нову чітку систему документів розвитку країни та регіонів, у яких встановлено необхідність взаємного узгодження стратегій розвитку регіонів та середньострокових бюджетних декларацій. У такий спосіб має забезпечуватися наявність достатньої кількості

коштів для фінансування розвитку регіонів та громад, їх ефективне витрачання. Цей важливий документ покликаний забезпечити фінансову стабільність, а головне – прогнозованість розвитку територіальних громад.

До того ж державна регіональна політика України спирається на нормативно-правові документи європейських інституцій, зокрема: Європейську хартію місцевого самоврядування; Європейську конвенцію про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або властями, а також додаткові протоколи до неї; Керівні принципи сталого просторового розвитку Європейського континенту; спільне рішення Європейського Парламенту та Європейської Ради «Про Європейські групування з метою територіальної кооперації» та інші документи Ради Європи і Європейської Комісії.

Таким чином, у процесі аналізу виявлено значні суперечності у регулюванні адміністративно-територіального устрою країни, взаємовідносин органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, дублювання функцій на різних рівнях управління. Проте слід зазначити, що ухвалені законодавчі акти у сфері регулювання регіонального розвитку можуть лише опосередковано впливати на розвиток регіонів. Також, впровадження нових підходів до реалізації державної регіональної політики має забезпечити виконання Україною своїх зобов'язань перед Радою Європи в галузі розвитку регіональної та місцевої демократії, а також Резолюції та Рекомендації Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи щодо України.

Список використаної літератури

1. Маєв А. Державна регіональна політика в Україні: передумови, цілі, законодавче забезпечення / А. Маєв // Держ. управління та місц. самоврядування. – 2015. – № 2 (25). – С. 168 – 179.
2. Про засади державної регіональної політики [Електронний ресурс]: Закон України від 05.лют.2015 № 156-УІІ. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>.
3. План заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами України на 2017 – 2020 рр. [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. 24 трав. 2017 р. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=2500Ш05&cat_id=244276429.
4. Юрченко К. Г. Вплив фінансової децентралізації на соціально-економічний розвиток регіонів. Аналітична записка [Електронний ресурс] / К. Г. Юрченко. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/2458/>.

Павло ЩЕРБАКОВ

*к.е.н., доцент, заступник
директора ДРІДУ НАДУ*

ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Ефективний розвиток малого та середнього бізнесу є суттєвою запорукою стабільного та сталого існування країни з ринковою економікою. Однак, на цьому шляху в Україні існує багато чинників, які негативно впливають на розвиток малого підприємництва, а саме: висока вразливість щодо несприятливих економічних та позаекономічних чинників; нестабільність доходів підприємств та зайнятих на них осіб; соціальна незахищеність працівників, що створює труднощі найму; висока вага особистісного чинника в управлінні та виробництві, що створює сприятливі умови для «тінізації» та криміналізації підприємств; недостатня методологічна забезпеченість (бухгалтерської діяльності, менеджменту, маркетингу тощо); складності в одержанні кредитів та нерозвиненість системи гарантій і страхування діяльності малих підприємств; нестача кваліфікованих кадрів, здатних працювати в умовах ринку; відсутність розгалуженої мережі організаційних і управлінських установ, які надають малим підприємствам різноманітні послуги на комерційній основі; причини бюрократичного характеру, що примушує засновників підприємств оббивати пороги численних інстанцій для збору підписів.

Поряд із зазначеними чинниками, розвиток малого підприємництва, гальмує також: недосконалість, нестабільність та суперечливість законодавчої бази, яка дуже швидко змінюється та приймається, в основному, у вигідних для окремих осіб цілях. Сюди також можна віднести велику кількість бюрократичних процедур, пов'язаних із заснуванням підприємства; обмеженість джерел фінансування, що є дуже болючою проблемою для підприємців; непопулярність альтернативних банківському кредитуванню джерел формування фінансових ресурсів, нерозвинутість їх інфраструктури; корупція і рекет. Високі податкові ставки, значна кількість перевірок з боку контролюючих органів стимулюють «тінізацію» малого бізнесу; недостатні державне стимулювання та підтримка з боку держави та місцевих органів влади; недостатня відповідна та якісна професійна підготовленість підприємців. Ряд науковців стверджують, що для того, щоб займатись підприємницькою діяльністю, необхідні певні особистісні риси, а саме: ініціативність, наполегливість, впевненість, цілеспрямованість, здатність переконувати і налагоджувати контакти, комунікабельність, творче і креативне мислення, інноваційність, орієнтація на якість та ефективність,